

Skader hos eldre – hva er utfordringene ?

Jørgen Joakim Jørgensen
Oslo vaskulære senter og Avdeling for Traumatologi
Oslo universitetssykehus

Hvorfor eget tema ?

Hva er "eldre"

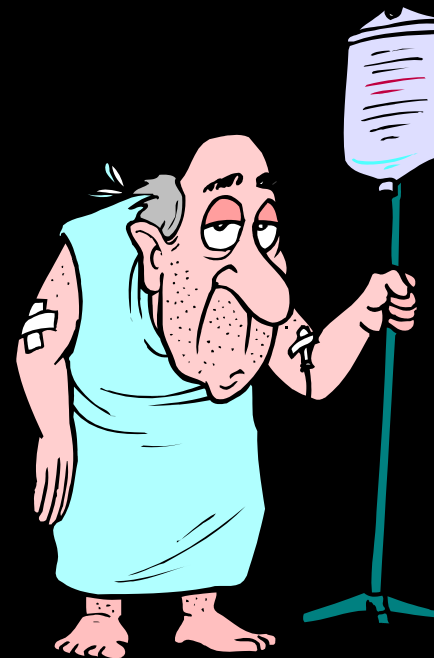

Litteratur ?

- USA: over 65 år
- Europa: over 60 år
- Karkirurgi: over 75 år

WHO

- Ikke ett menneske oppfyller WHO's kriterier for god helse

Verdens helseorganisasjon (WHO): «Helse er en tilstand av fullstendig fysisk, mental og sosial velvære, og ikke bare fravær av sykdom og lyter».

Lars Fr. H. Svendsen/Minerva

I dagens politiske landskap er det å være «for bedre helse» det kanskje minst kontroversielle av alle standpunkt. Men skal god helse bare forstås som fravær av sykdommer eller innebærer det noe mer?

Hva er "eldre" ?

Egen alder

+

5 år

Problemer

1900: 1% (15 millioner)

Problemer

1992: 6% (342 millioner)

Problemer

**2050:
20% (2,5 milliarder)**

I Norge:

1970:

71 år / 77 år

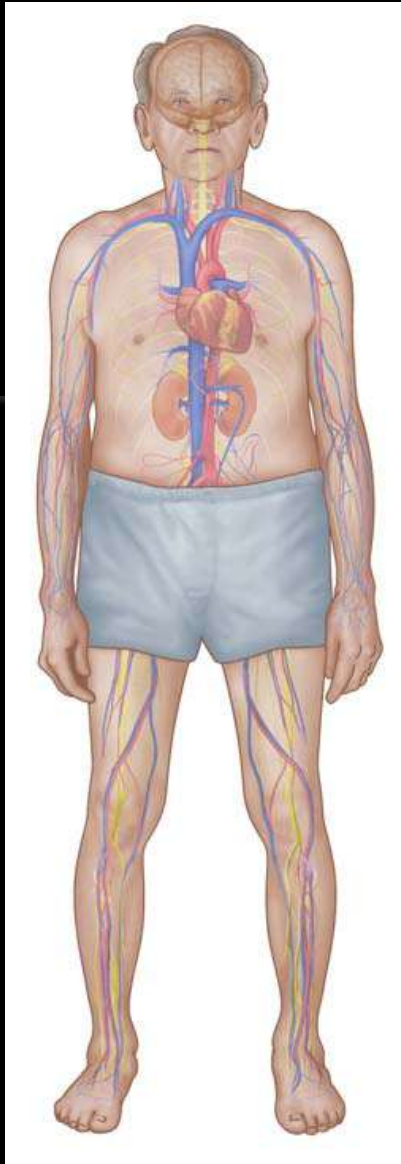
2007:

78,2 år / 82,7 år

Spesielle hensyn

- Aldersrelaterte forandringer i anatomi og fysiologi
- Grunnsykdommer og komorbiditet
- Medisiner

1/3 av helseressursene

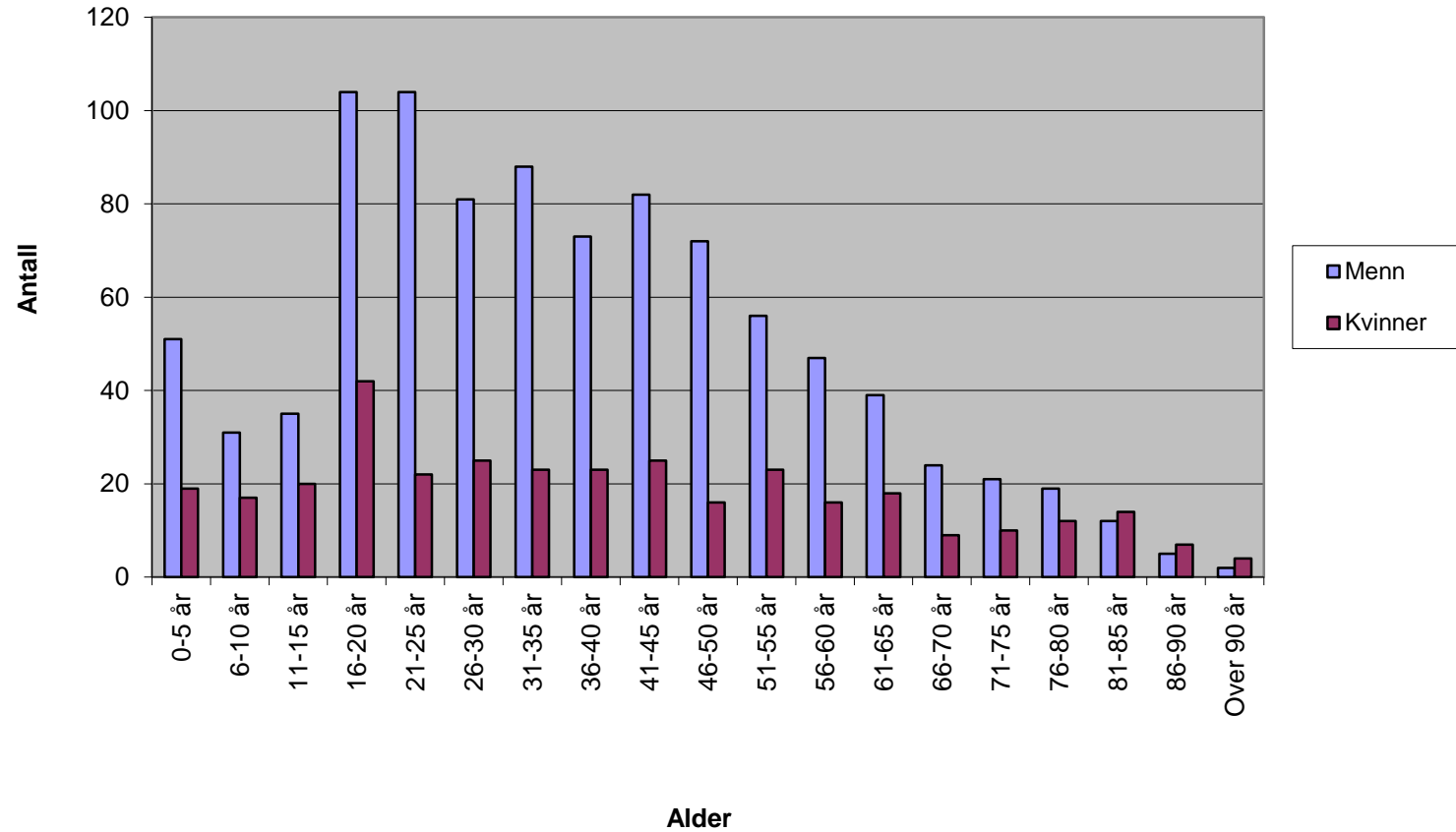
Traumepasienten

Alders- og kjønnsfordeling 2007

Prisen ?

Nå fortrekker Emma Siberg Nakken (14) brettspill med venninnen Caroline Brattsberg Bivall. - Jeg skit aldri ri igjen, var 9-åringen etter å ha falt av hesten og brukt armen. ROBERT EIK

Skader oss for 167 milliarder

Antallet som må til legebehandling etter ulykker hjemme og i fritiden er økende og det koster flek. Emma Siberg Nakken (9) brakk armen på ridetrening.

ANNE HAFSTAD

Publisert: 20.11.07 kl. 00:01

Emma Siberg Nakken sitter på gulvet og spiller spill med venninnen Caroline Brattsberg Bivall (9). For 16 dager siden falt Emma av hesten på ridetrening og brakk overarmen. Derfor er hun en av mange i den dystre norske

Anbefal

Bli den første av dine venner til å anbefale d

Søk

Søk i Aftenposten fra 1860 til i dag

kun: 99 kr/mnd

AFTENPOSTEN eAVIS

SØNDAG

Inkl. arkiv fra 1860

Kjøp dagens eAvis

Ulykkespanorama

Så hva gjør vi ?

- Behandles etter samme prinsipper
- A – B – C – D – E

Luftvei

- Redusert reserve medfører tidlig intubasjon
- Faktorer som affiserer luftvei
  - Gebiss
  - Fragil nasopharyngeal mukosa
  - Cervical artritt

Respirasjon

- Redusert reserve
- Oksygentilskudd
  - KOLS
  - Hypoxisk respiratorisk drive
- Thorax traumer

Sirkulasjon

- Redusert funksjon og reserve
- Forsiktig væskeresusitering
  - Økt blodtrykk, redusert HR, redusert nyrefunksjon
- Antikoagulantia og andre medikamenter

Medisiner

- Betablokkere
- Antihypertensiva
- NSAIDs
- Antikoagulantia
- Kortikosteroider
- Diuretika
- Diabetesmedisiner
- Psykofarmaka

Nevrologi

- Akutte og kroniske subdurale hematomer
- Redusert sensorium
- Spinal osteoartritt

Ekspose

- Redusert thermoregulering
- Økt sensitivitet til hypotermi
- Økt infeksjonsrisiko

Muskel og skjelett

- Vanligste årsak til morbiditet
- Risiko for typer frakturer
- Osteoporose
- Immobilisering kan medføre komplikasjoner

Når er nok nok ?

- "Når er nok nok"
- Nedfelte direktiver
- Rett til å bestemme selv
- Pasientens interesse

Levingskvalitet

Konklusjon – Hva er utfordringene

Traumer hos eldre er økende globalt

Prioriteter er de samme

Anatomiske og fysiologiske variasjoner

